

ANCHETA

PROFESORII DE ROMÂNĂ ȘI INTERNETUL

Pentru a testa atitudinea profesorilor față de folosirea tehnologiei digitale și, în primul rând, a internetului am folosit un chestionar atipic adaptat contextului și specificului aplicării lui.

Scopul nu a fost culegerea unor informații precise, ci, mai degrabă, stimularea unor microceretări de ordin calitativ referitoare atât la autoevaluarea propriilor competențe digitale, cât și la utilizarea lor în activitatea profesională. De altfel, nefiind aplicat unui grup omogen și într-un timp stabilit, nici nu puteam proceda altfel.

Așadar prin chestionar am urmărit trei aspecte.

- a. reflecția asupra condiției de profesor în era internetului, reflecția asupra propriilor competențe digitale și a raportării la ele din perspectiva disciplinei limba și literatura română;*
- b. o listă de adrese utile, însoțită de scurte comentarii explicative, pusă la îndemâna tuturor. Este publicată în Glosar.*
- c. trecerea în revistă a unor experiențe concrete prin prisma finalităților disciplinei, care pot servi unui util schimb de experiență.*

Numele și prenumele.....

Experiența didactică: 0-10 ; 10-20 ; 20-30 ; peste 30

Școala, Localitatea.....

PROFESORUL DE ROMÂNĂ ȘI INTERNETUL I

Chestionarul are un dublu scop: pe de o parte, să colecteze date care privesc, din punct de vedere profesional, raportarea profesorului de limba și literatura română la instrumentele digitale (în primul rând la internet); pe de altă parte, completându-l și trecând în revistă atitudinea dvs. față de ele și față de propriile competențe digitale, să vă amintiți exemple de bune practici, succese și insuccese pe care le-ați putea valorifica sub formă de articole pentru tema „Perspectivelor”, *Comunicarea și internetul*. Vă mulțumim!

1. În cursul ultimei luni ați folosit internetul în scop didactic:

	Profesori	Zilnic	De multe ori	De două sau trei ori	0 dată	Deloc
1.	Pentru căutarea unor resurse necesare lecțiilor (texte, imagini etc.)					
2.	Pentru accesarea unor bănci de itemi în pregătirea sarcinilor de învățare/evaluare					
3.	Pentru accesarea platformei didactic.ro sau a altor softuri educaționale pentru găsirea unor idei în ceea ce privește abordarea unei teme					
4.	Pentru postarea de proiecte proprii pe platformele menționate					
5.	Pentru schimb de idei cu colegii în privința abordării unei teme					
6.	În clasă, pe parcursul procesului de predare-învățare-evaluare					

7.	În comunicarea cu elevii, oferindu-le sprijin în procesul de învățare					
8.	În evaluarea temelor și transmiterea rezultatelor					
9.	În activități extracurriculare (de exemplu, proiecte internaționale, cercuri/ateliere de lectură și scriere etc.)					
10.	Pentru propria învățare					

Bifați o singură căsuță pe fiecare rând.

2. În cursul ultimei luni ați dat elevilor să efectueze următoarele tipuri de sarcini pentru școală (în clasă, în cadrul temelor pentru acasă, în cadrul unor activități extracurriculare):

	Elevi	Zilnic	De multe ori	De două sau trei ori	O dată	Deloc
1.	<i>Să se documenteze, căutând informații pentru o anumită temă</i>					
2.	<i>Să proceseze informația (făcând clasificarea, comparația, analiza, ierarhizarea ideilor etc.)</i>					
3.	<i>Să folosească dicționare online sau enciclopedii digitale tip wikipedia</i>					
4.	<i>Să rezolve teme pe care să vi le trimită pentru evaluare</i>					
5.	<i>Să se autoevalueze</i>					
6.	<i>Să pregătească ppt-uri pentru proiecte</i>					
7.	<i>Să citească texte în format electronic</i>					
8.	<i>Să comunice între ei în timpul pregătirii unor proiecte</i>					
9.	<i>Să țină jurnale personale sau jurnale de lectură online</i>					
10.	<i>Să învețe cum să învețe și să reflecteze asupra propriei învățări</i>					

Bifați o singură căsuță pe fiecare rând.

3. Din perspectiva pregătirii profesionale, menționați trei adrese de instrumente web, însoțite de scurte comentarii, despre care credeți că vă ajută în momentul de față în pregătirea profesională:

	Referințe	Comentarii
1.		
2.		
3.		

4. Din perspectiva atingerii finalităților disciplinei pe diferite cicluri școlare, enumerați, însoțind cu scurte comentarii, trei avantaje pentru profesor și elev ale utilizării instrumentelor TIC (internet):

	Avantaje	Comentarii, însoțite de exemple
1.		
2.		
3.		

5. Din perspectiva atingerii finalităților disciplinei, enumerați, însoțind cu scurte comentarii, trei dezavantaje pentru profesor și elev ale utilizării instrumentelor TIC (internet):

	Dezavantaje	Comentarii, însoțite de exemple
1.		
2.		
3.		

6. Dați exemple de folosire, cu bune rezultate, a instrumentele digitale în scopul motivării elevilor pentru formarea competenței de comunicare pe toate palierele (competențe lingvistice, sociolingvistice, pragmatice). Oricare exemplu se poate dezvolta într-un articol.

.....

7. Dați exemple prin care, cunoscând profilul elevilor dvs., ați folosit, cu bune rezultate, instrumentele digitale în scopul aprofundării competenței de comunicare (atitudine critică și responsabilă, achiziții metacognitive, transferul achizițiilor de la maternă în comunicarea la celelalte discipline, în comunicarea din viața de zi cu zi etc.). Oricare exemplu se poate dezvolta într-un articol.

.....

Chestionarul a fost lansat pe grupurile de discuții. Au răspuns 26 de profesori (24 de limba și literatura română și 2 de limbi moderne), majoritatea cu o experiență didactică între 10 și 20 de ani.

Diana Achim, Colegiul Tehnic de Construcții și Protecția Mediului, Arad; **Gabriela Ariton**, Colegiul Vasile Lovinescu, Fălticeni; **Emilia Borza**, Liceul Teoretic Nicolae Bălcescu, Cluj; **Adriana Bucioc**, Colegiul Național Pedagogic Constantin Brătescu, Constanța; **Niculina Chiper**, Liceul Teoretic Nichita Stănescu, București; **Ana Ciubotaru**, Colegiul Național Pedagogic Constantin Brătescu, Constanța; **Laura Dănăilă**, Colegiul Economic Virgil Madgearu, Galați; **Marian Dragomir**, Colegiul Tehnic Toma N. Socolescu, Ploiești; **Mihaela Dragu**, Școala Gimnazială nr. 9 Nicolae Orghidan, Brașov; **Dorina Ghidion**, Colegiul Național Dragoș-Vodă, Câmpulung Moldovenesc; **Camelia Giambașu**, Școala Gimnazială Nr. 67, București; **Sanda-Florina Hălmăjan**, Școala Gimnazială Nr. 11, Oradea; **Gabriela Heidel**, Liceul Teoretic Ion Luca, Vatra Dornei; **Ileana Ioanovici**, Liceul Teoretic Grigore Moisil, Timișoara; **Olimpia Ioniță**, Colegiul Economic Viilor, București; **Mihaela Melinte**, Colegiul Tehnic Traian Vuia, Galați; **Simina Moldovan**, Colegiul Tehnic Napoca, Cluj; **Ioana Nanu**, Colegiul Național George Coșbuc, București; **Cristina Neculăeș**, Colegiul Național Calistrat Hogaș, Piatra-Neamț; **Liliana Negulescu**, Școala Gimnazială Petru Rareș, comuna Frumușița, județul Galați; **Mihaela Nicolae**, Colegiul Național Mihai Eminescu, Buzău; **Luiza Popescu**, Colegiul Național Pedagogic Constantin Brătescu, Constanța; **Teodora Popescu**, Liceul Unitarian, Cluj; **Dana Pușcașiu**, Colegiul Național Emanuil Gojdu, Oradea; **Alina-Loredana Șaitoș**, Școala Gimnazială Nr. 11, Oradea; **Marilena Șerban**, Liceul Greco-Catolic Timotei Cipariu, București.

Prezentarea răspunsurilor însoțită de observații succinte.

Chestionarele 1 și 2:

	Profesori	Zilnic	De multe ori	De 2-3 ori	0 dată	Deloc
1.	Pentru căutarea unor resurse necesare lecțiilor (texte, imagini etc.)	9	12	4	1	
2.	Pentru accesarea unor bănci de itemi în pregătirea sarcinilor de învățare/evaluare	1	9	7	3	6
3.	Pentru accesarea platformei didactic.ro sau alte softuri educaționale pentru găsirea unor idei în ceea ce privește abordarea unei teme	2	4	7	1	12
4.	Postarea de proiecte proprii pe platformele menționate			4	4	18
5.	Schimb de idei cu colegii în privința abordării unei teme	2	7	8	3	6
6.	În clasă, pe parcursul procesului de predare-învățare-evaluare		8	7	7	4
7.	În comunicarea cu elevii, oferindu-le sprijin în procesul de învățare	2	11	7	6	
8.	În evaluarea temelor și transmiterea rezultatelor		2	7	5	12
9.	În activități extracurriculare (de exemplu, proiecte internaționale, cercuri/ateliere de lectură și scriere etc.)	2	11	9	2	2
10.	Pentru propria învățare	6	13	7		

	Elevi	Zilnic	De multe ori	De 2-3 ori	O dată	Deloc
1.	Să se documenteze, căutând informații pentru o anumă temă	2	16	6	2	
2.	Să proceseze informația (făcând clasificarea, comparația, analiza, ierahizarea ideilor etc.)		6	10	3	7
3.	Să folosească dicționare online sau enciclopedii digitale tip wikipedia	2	11	7	4	2
4.	Să rezolve teme pe care să vi le trimită pentru evaluare		3	9	1	13
5.	Să se autoevalueze		4	7	5	10
6.	Să pregătească ppt-uri pentru proiecte		4	9	9	4
7.	Să citească texte în format electronic	1	10	8	4	3
8.	Să comunice între ei în timpul pregătirii unor proiecte		10	8	3	5
9.	Să țină jurnale personale sau jurnale de lectură online	1	2	7	5	11
10.	Să învețe cum să învețe și să reflecteze asupra propriei învățări		6	8	3	9

Observații

1. *Construcția chestionarelor.* a. Pentru obținerea unor informații cu un grad mai mare de obiectivitate s-a limitat timpul (am considerat că o lună ar fi intervalul care să permită o rememorare aproximativ corectă).

b. Primii cinci itemi din chestionarul 1 pentru profesori și itemul 10 solicită date privind funcția internetului în pregătirea profesională și comunicarea cu alți profesori în scop profesional, iar itemii 6-9 cer date referitoare la utilizarea tehnologiei digitale în clasă, în comunicarea cu elevii și în rezolvarea sarcinilor de învățare.

În chestionarul pentru elevi o parte dintre itemi reiau mai specific itemii 6-9 din chestionarul pentru profesori (au funcția și de întrebări de control). Itemii 1, 3, 6, 7, 8, 9 detaliază sarcini de învățare privind documentarea sau comunicarea în scopul învățării; itemii 2, 5 și 10 verifică sarcini privind folosirea internetului ca sursă a învățării de nivel superior (clasificarea, autoevaluarea sau reflecția asupra propriei învățări).

2. *Răspunsurile.* Grupul de profesori care a răspuns la anchetă folosește frecvent internetul pentru informare și pentru propria învățare. Majoritatea răspunsurilor la itemii din această categorie sunt între: zilnic și de multe ori. În schimb, respondenții nu au foarte mare încredere în platformele educaționale românești (motivele sunt cuprinse în comentariile de la întrebarea numărul 3 (calitatea mediocră a unor materiale). 15 profesori au folosit în cursul ultimei luni instrumentele digitale de cel puțin două-trei ori în clasă; dintre sarcinile date elevilor cele mai frecvente sunt cele prin care li se cere să se documenteze sau să caute explicații; gradul de utilizare a internetului crește în cazul proiectelor și al activităților extracurriculare în comparație cu activitățile din clasă; respondenții sunt rezervați în folosirea internetului în evaluare și autoevaluare. De asemenea sunt semnificativ mai puține sarcinile prin care se cere folosirea internetului pentru învățare la nivel superior (compararea și selectarea surselor sau reflecția asupra propriei învățări).

Itemul 3. Scopul itemului a fost alcătuirea unei liste de adrese de site-uri a cărei utilitate este probată. Adresele și comentariile au fost publicate în *Glosar* în ordine alfabetică. Fiind un număr redus de respondenți, am considerat că nu are relevanță alcătuirea unei ierahii a adreselor celor mai accesate. În listă nu am trecut adresele unor site-uri cu care conțin informații generale ca www.edu.ro.

Întrebările 4 și 5. Itemii ridică problema raportării critice la internet, cerându-se un număr limitat de răspunsuri (3), însoțite de scurte comentarii cu privire la avantajele și dezavantajele folosirii lui prin prisma profesiei și a disciplinei predate. Facem o prezentare a răspunsurilor.

Avantajele internetului:

a. Pentru pregătirea profesională:

- acces rapid la o mare diversitate de informații și posibilitatea selectării surselor, accesibilitate la orice oră

- economie de resurse – timp și bani – se elimină fotocopierea sau printarea materialelor, se poate lucra direct pe o fișă virtuală etc.
- se poate spori atractivitatea demersului didactic, spargerea monotoniei orei prin introducerea unor imagini, filme, muzică etc.)
- oferă posibilitatea unei abordări interdisciplinare (vezi orele care privesc relația dintre arte sau cele prin care se urmărește formarea competenței culturale)
- ofertă bogată de materiale, strategii didactice, planuri de lecție
- dă posibilitatea utilizării unor strategii interactive specifice
- formarea continuă pe platformele de învățare
- b. În procesul de învățare/evaluare:
 - profesorul poate forma deprinderea elevilor de a verifica sursele, informațiile
 - elevul este învățat să se autoevalueze
 - se pot transmite elevilor texte, sarcini de învățare, teste de evaluare, rezultatele testelor
- c. În comunicarea cu elevii/părinții
 - se șterg barierele dintre generații, elevii născui în era digitală tind să aibă mai multă încredere în profesorii care sunt familiarizai cu tehnologia
 - crește gradul de empatie etc.

Dezavantajele internetului:

- a. Pentru profesor:
 - șablonizare, uniformizare, tentația de a apela la proiecte, itemi de evaluare, soluții didactice gândite de alții fără încercarea de a le adapta
 - pericolul abaterii de la temă, tentația divagațiilor inutile
 - apelarea în mod gratuit la tehnologie, fără se fie cerută de economia orei
 - lipsa calculatoarelor sau a unei tehnologii performante în școli (filme care se rup, rețele de calculatoare care cad etc.)
 - lipsa controlului asupra calității informației (profesorul este pus frecvent în situația de a aprecia, nota lucrări copiate)
- b. Pentru profesori și elevi
 - excese vizând comunicarea virtuală, utilizarea excesivă a site-urilor de socializare
 - irosirea timpului
- c. Pentru elevi
 - pasivitatea elevii receptează informațiile în mod pasiv, au o atitudine neparticipativă; alegerea unei căi rapide de rezolvare a unei probleme este o soluție care lenevește spiritul și dă dependență
 - confuzia valoare/nonvaloare elevii preiau neselectiv informațiile
 - accesarea internetului pentru jocuri/distrații facile/folosirea în exces a rețelilor de socializare
 - pe termen lung afectarea comunicării directe, alienarea, înlocuirea realității concrete cu un substitut de realitate
 - lectură rapidă, pe orizontală, neaprofundată, fragmentară; de aici, incapacitatea elevilor de a aprofunda un text, înțelegere superficială
 - plagiatul, copierea temelor de pe internet
 - sărăcie lingvistică, amestecarea registrelor limbii; de multe ori se întâmplă ca în lucrările de control elevii să utilizeze un limbaj identic cu cel pe care îl utilizează în conversațiile uzuale, pe net.
 - probleme legate de scrierea corectă în limba română, de folosirea diacriticelor

Observații. 1. Deși nu s-a cerut specificarea unor soluții care să se elimine/să diminueze dezavantajele internetului, în comentarii există astfel de propuneri, toate vizând rolul profesorului („Din nou, rolul profesorului este esențial în îndrumarea elevilor spre lectură și în conștientizarea rolului formator pe care îl are contactul direct cu o carte. Acest deziderat poate fi atins prin selectarea unor fragmente ce vor fi citite și discutate la clasă, prin întocmirea jurnalului de lectură, prin propunerea unor proiecte care au ca scop lectura integrală a unei opere literare și prezentarea ideilor personale, chiar și prin realizarea de către elevi a recenziilor unor cărți. Frumusețea obiectului, plăcerea de a cumpăra o carte,

de a avea propria bibliotecă, de a răsfoi cartea citită într-o anumită perioadă din viață, de a-ți revedea notele pe marginea lecturii nu poate fi înlocuită de internet.” sau „Frecventarea împreună cu elevii a bibliotecii – spațiu sacru – te inspiră, creează atmosfera pentru studiu.”

2. Din discuțiile cu elevii sau din răspunsurile lor la chestionare cu întrebări de acest tip reiese că nu există diferențe mari între răspunsurile lor și ale profesorilor cu privire la avantajele și dezavantajele internetului, indiferent că este vorba de elevi de la gimnaziu sau de la liceu. Teoretic, elevii vorbesc de pericolele la care se expun atunci când intră în contact cu necunoscuți sau devin dependenți de jocuri aceasta însă nu-i împiedecă să trăiască adevărate drame când li se interzice accesul la calculator.

La ultimele două întrebări, care țin de specificul anchetei, au fost solicitate răspunsuri deschise.

Itemul 6. *Exemple de folosire, cu bune rezultate, a instrumentele digitale în scopul motivării elevilor pentru formarea competenței de comunicare*

Am folosit adesea instrumentele digitale în scopul motivării elevilor pentru formarea competenței de comunicare. Despre acestea am scris în „Perspective”, în numărul dedicat epicului, un articol *Dușmanul nostru, aliatul nostru – computerul*, în care am descris un scenariu didactic care are ca suport un joc pe calculator, pentru a facilita înțelegerea instanțelor comunicării narative. Nu este decât un exemplu, la care aș adăuga lecțiile AeL pe tema specificului comunicării artistice. Am creat o galerie virtuală de artă (pictură, arhitectură, sculptură, literatură, fotografie etc.). Vizitând galeria virtuală, elevii descoperă codurile specifice artelor. De asemenea, la textul liric asociez adesea imagini semnificative sau fond muzical. *Diana Achim*

În cadrul unui proiect eTwinning, numit *Cartea de-a lungul timpului*, elevii au avut de gândit un logo care să reprezinte tema proiectului. Au comunicat numai online pentru a lua o decizie cu privire la logo-ul final. De asemenea, au prezentat fotografiile cu bunicii, cu părinții lor și opiniile acestora cu privire la cartea care le-a marcat existența. *Gabriela Ariton*

Pentru o comunicare mai eficientă cu clasa la care sunt dirigită, am rugat un elev să creeze un grup de discuții. Astfel, am reușit să transmit informații legate de tot felul de activități în continuarea celor de la clasă. De asemenea, elevii au putut schimba informații între ei. *Emilia Borza*

La sfârșitul ciclului liceal, elevii care au studiat o limbă străină în regim intensiv sau bilingv realizează o lucrare de atestare a competențelor lingvistice. Aceasta lucrare implică atât consultarea unor cărți cât și a unor site-uri, după ce, în prealabil, elevii și-au ales, împreună cu profesorul, o temă din cultura și civilizația anglofonă. Urmează o muncă de cercetare, clasificare, selectare de informații relevante. Elevii învață să scrie o lucrare de mici dimensiuni (8-10 pagini de text). Pot insera imagini sugestive în text. Susținerea lucrării în fața comisiei în ziua examenului poate fi însoțită de o prezentare PowerPoint. *Adriana Bucioc*

Nu de puține ori am constituit un fel de forum al elevilor pe care-i coordonam, în ideea de a împărtăși experiențe comune, de a da un feedback corect anumitor experiențe trăite de aceștia. Ar mai fi de remarcat existența, în cadrul site-ului școlii, a unui forum educațional și a unui buletin informativ online, pe care elevii le utilizează cu mare plăcere. *Ana Ciubotaru*

Un exemplu este lecția la clasa a IX-a, la unitatea „Joc și joacă”. E vorba de poezia *Bâzdâbocul* de Lewis Carroll, care este prezentată în manual, scoasă din contextul operei și pe care elevii nu o înțeleg la o primă lectură. Astfel, în lecția introductivă am prezentat secvențe din filmul *Alice în țara minunilor*, Jaberwocky – interpretare muzicală și un colaj de imagini cu reprezentarea monstrului. După discuțiile pe marginea acestor exemple, discuțiile pe text au fost mult mai ușor de purtat. *Laura Dănăilă*

După Sorin Cristea, „educația permanentă reprezintă o direcție importantă de evoluție a activității

de formare-dezvoltare a personalității care urmărește valorificarea tuturor dimensiunilor și a formelor educației proiectate și realizate pe tot parcursul existenței umane și în orice moment al existenței umane”. Sarcinile didactice bazate pe T.I. au în vedere competențe privind:

- informarea, culegerea și procesarea datelor (referatul, eseu, diverse proiecte);
- redactarea și prezentarea lucrărilor folosind resurse ale T.I. (redactarea de documente, realizarea de prezentări PowerPoint);
- utilizarea de softuri educaționale în cadrul realizării unor teme.

Cel care dorește să utilizeze produse multimedia în scopul învățării și aprofundării disciplinei limba română dispune de resurse pedagogice precum CD-uri și site-uri Internet.

Dezvoltarea serviciilor de Internet oferă posibilitatea creării de noi situații de învățare bazate pe educația digitală care comportă caracteristici precum: actualizări rapide de conținuturi, partajarea datelor, studiul în rețea. E-learning înseamnă accesul la informațiile cele mai noi, dobândirea de noi cunoștințe, învățarea continuă, metode noi și eficiente de învățare.

Calculatorul a devenit de ceva vreme un mediu prietenos și accesibil, dar nu și suficient, de îmbogățire, structurare și sistematizare a unor cunoștințe deja dobândite de către elevi în cursul procesului tradițional de predare-învățare. În afara suportului complex de lectură și de studiu pe care îl oferă și pe care mulți elevi îl preferă, calculatorul poate fi pentru profesor un aliat și un liant în același timp în comunicarea cu elevii.

Elevii învață jucându-se, învață explorând și greșind, învață din experiențele altora și au motivație puternică pentru ceva față de care manifestă interes.

Cred ca educația ar trebui să se concentreze pe descoperirea talentului și cultivarea autonomiei. Fiecare individ este unic și învață în stilul și ritmul propriu. Astfel competențele IT aduc educația în lumea reală, conectată puternic cu schimbările societății. *Marian Dragomir*

Am utilizat cu bune rezultate internetul pentru a-i motiva pe elevi în procesul învățării prin:

- proiecții de filme;
- prezentări ppt ale unor proiecte;
- căutarea pe net a unor texte literare, inexistente la bibliotecă;
- ascultarea unor audiobookuri. *Dorina Ghidion*

Nu cred că poți să îți exerciți meseria de profesor în momentul de față dacă nu ai minime cunoștințe de operare a computerului: proiectele didactice trebuie scrise în word, primim tabelele în excel care trebuie semnate de director, scanate și trimise pe mail inspectorilor.

Dacă mă refer strict la materia predată, pot spune că m-am folosit de documente în ppt inițial luate de pe didactic.ro, apoi am început să le creez eu singură – după necesitățile mele și adaptate claselor la care predau.

În felul acesta, lecțiile erau mai atractive și nu mă pot plânge cum am auzit că se întâmplă, că, vreodată, elevii mei se jucau sau aruncau cu hârtii când eu foloseam ppt. Acest lucru pentru că ppt este doar orientativ, conține doar ideile pe care apoi le dezvolt, le explic oral copiilor, discutând cu ei. Nu am stat niciodată cu spatele la ei și să citesc din ppt.

Folosesc, de asemeni, computerul la orele de comunicare unde analizăm filmulețele pe care le-am făcut noi: elementele nonverbale și paraverbale în ce măsură ne-am atins obiectivele, ce ne-am propus și ce am obținut.

Împreună cu elevii realizez scenete pornind de la fragmentele literare propuse de programa școlară. Vizionăm apoi filmulețele în paralel cu textul de la care am pornit și, apoi, în paralel cu filmele unor actori consacrați. Analizăm diferențe de viziune. Astfel, elevii înțeleg mai bine personajele pentru că intră cu adevărat în „pielea” acestora.

Imaginile din ppt sunt pentru mine pretexte pentru a le capta atenția – exemplu: ppt pentru lecția „Ficțiune și realitate în literatură” – clasa a VII-a (text-suport: *Florin scrie un roman*).

Tot pe computer copiii aud cântece care au ca versuri texte literare. De exemplu, ascultăm Ada Milea, *Cărțile cu Apolodor*, când se studiază Gellu Naum la clasa a V-a.

Inteligența vizuală a elevilor este activată când folosesc imagini la videoproiector. De exemplu, pentru o poezie despre toamnă – imagini cu peisaje de toamnă și cu o muzică potrivită sentimentului pe care doresc să îl transmit (ex: poezia *Sfârșit de toamnă* de Vasile Alecsandri).

Folosesc reclame TV la lecțiile despre textele nonliterare, utilizez documentare când am lecții în care promovez tradiții populare (ex.: „Halloween vs. Noaptea Sf. Andrei” sau „Sf. Valentin vs. Dragobetele”), apelez la fragmente din interviuri date de diferite personalități când doresc dezvoltarea memoriei auditive.

La lecțiile de gramatică, alcătuiesc de acasă schemele unor părți de vorbire mai ample (ex: verbul, pronumele) și la oră nu mai sunt nevoită să pierd timp scriind la tablă. Exercițiile le scriu tot în materialul ppt.

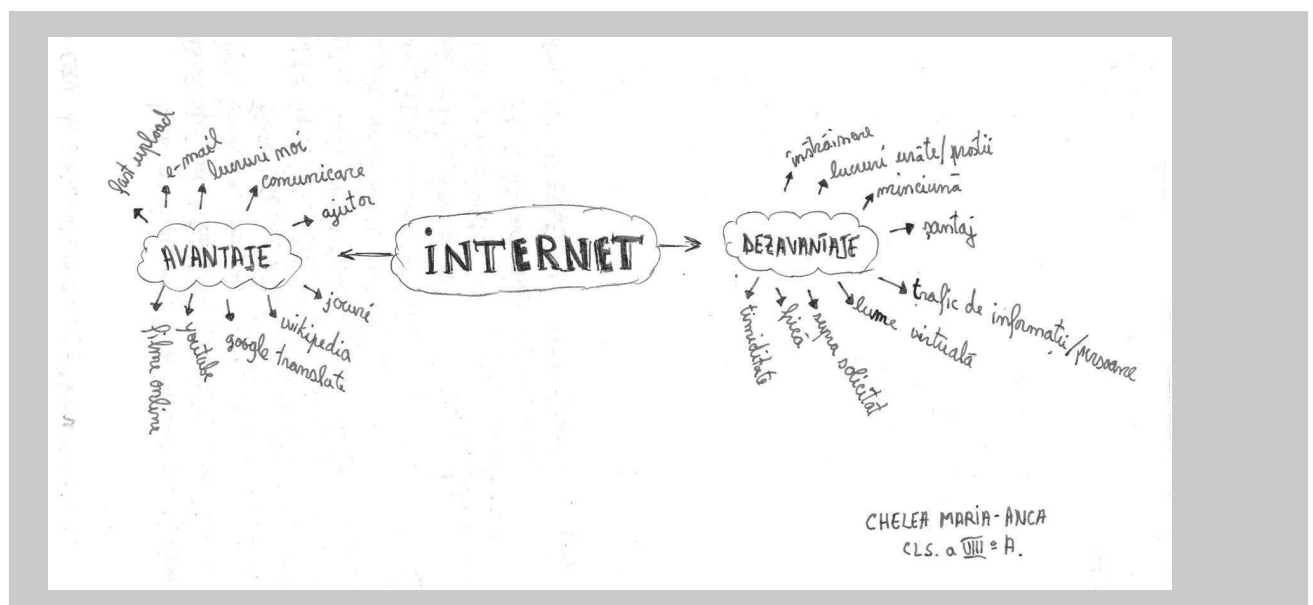
Ce mi-aș dori? Lecții AeL. Am terminat un curs de inițiere în AeL. Am citit un manual de utilizare a lecțiilor AeL și de creare a lor. Din păcate, laboratoarele din școală nu au licența plătită. Am vizionat lecții de acest tip, nu mă atrag în mod deosebit, dar pentru diversitate, mi-ar plăcea să lucrez și așa ceva cu elevii mei.

Consider că materia pe care o predau poate ajuta elevii să se descurce în această explozie de informație din societatea actuală. La Limba Română elevii învață să rezume, să scoată ideile principale dintr-un text, să selecteze informațiile de care au nevoie. *Camelia Giambașu*

Îi putem încuraja pe copii să citească orientându-i spre site-uri care conțin cărți scanate sau texte în întregime (scribd, wikisource), îi putem convinge să scrie corect trimițându-i spre *Dex* online sau cerându-le să scrie cu cratimă și diacritice chiar și pe mess când vorbesc cu noi, chiar și în tema trimisă pe mail. Noi îi învățăm cum să apeleze la internet ca sursă de informare, cum să verifice sursele și cum să citeze. Noi îi putem învăța și cum să respecte munca altora pentru a nu pretinde că este a lor.

Folosesc tabla smart: rebusuri, exerciții diverse însoțite de simboluri/desene sugestive, prezentări tematice, imagini din biografia scriitorilor, filmulețe etc. *Sanda Hălmăjan*

Am creat un soft educațional pentru tema *Romanul realist* (clasa a X-a) la romanul *Ciocoii vechi și noi* de Nicolae Filimon. Am urmărit, prin derularea alternativă a imaginilor, momentelor audio, textelor, sarcinilor de lucru, itemilor dezvoltarea competenței de comunicare în limba română, abilitatea elevilor de a exprima și interpreta concepte, gânduri, sentimente, fapte și opinii (în scris sau oral) și de a interacționa lingvistic în mod creativ, într-o varietate de contexte sociale și culturale. Predând mai mulți ani această unitate tematică în mod tradițional, mi-am dat seama că, prin softul educațional, am dinamizat procesul de predare-învățare, asigurând un cadru interactiv de învățare.

A fost un model real de învățare centrată pe elev, folosind rețeaua de calculatoare din cabinetul de informatică, fiecare elev și-a personalizat învățarea, putându-se autoevalua în același timp. Stimularea învățării s-a făcut prin acțiuni concrete, procesul de predare-învățare s-a apropiat mai mult de viața reală. *Gabriela Heidel*

Proiectarea unui film de câteva minute la începutul lecției poate constitui un exercițiu de spargere a gheții, ceea ce facilitează comunicarea profesor-elev.

Alternarea prezentării de tip PowerPoint a conținutului lecției cu analiza, conversația euristică, brainstormingul, problematizarea etc. dinamizează lecția. *Olimpia Ioniță*

În cadrul unității „Joc și joacă” una dintre teme a fost descrierea unui joc pe calculator prezentând, din perspectiva protagonistului, toți pașii/etapele jocului, precum și gândurile, ideile și sentimentele. *Simina Moldovan*

Utilizarea dicționarelor online stimulează căutarea cuvintelor, implicit, reținerea lor. Căutarea instantanee a imaginilor și informațiilor despre autori și epoci face ușoară contextualizarea textelor chiar în timpul orei. Produsele ppt sau video etc. stimulează implicarea elevilor cu dominante auditive și vizuale. Îndepărtează monotonia din evaluare și predare.

Folosesc des lectura textului muzical și, având internet în clasă, ascultăm pe tabletă suportul muzical. Prezentările PPT ale unor subiecte/teme, vizionarea filmelor în cadrul orelor este importantă pentru că implică auz, văz, cuvinte, ceea ce presupune motivarea cam a întregii clase. De asemenea, ilustrarea imediată cu exemple datorită internetului facilitează transmiterea informației, dezvoltarea receptării simultane livrării conținutului, ancorarea școlii în viața cotidiană. *Ioana Nanu*

O activitate care ne-a procurat satisfacții a constat în valorificarea instrumentelor digitale în scopul elaborării unei culegeri de texte produse la clasa a V-a în dreptul lecției „narațiunea”. Inspirați de narațiunile lui Emil Gârleanu, ne-am aplecat asupra universului din ograda de lângă casă, punând în valoare vietățile pe care copilul le întâlnește în fiecare zi: un cocoș, o găinușă, o curcă etc. Copiii au participat în mod creativ la culegerea textelor scrise în clasă și la ilustrarea cu fotografii de la fața locului: activitatea a generat idei de așezare în pagină, de alegere a culorilor și prezentare grafică. Culegerea de texte va fi folosită în lecțiile viitoare, de exemplu *Adjectivul*. Activitatea a trezit interes și mândria de a avea o asemenea culegere de texte: „doamna, am putea scoate cu ea o carte la sfârșitul anului?” „Am putea”, zise doamna, observând cum iau naștere visele chiar sub ochii noștri. Și mai ales cât de ușor realizabile sunt visele. Mi-am dat seama că fac o muncă pe care o făcea acum mai bine de un secol francezul Freinet, tiparnița fiind înlocuită de ordinatoarele noastre de astăzi. Nimic nou sub soare – aceeași copii. Cu siguranță sunt satisfăcute palierele de mai sus. De aici se pot alege – cândva – scriitori, tehnoredactori sau fotografi. Activitatea îmi oferă, nu în ultimul rând, posibilitatea de a pune într-o lumină favorabilă abilitățile lui Adrian care, deși este un copil foarte inteligent și care deja face dovada unor performanțe lingvistice, părea să dezvolte comportamentul unui copil cu dificultăți de adaptare. La polul opus, am exemplul a doi copii care vin dintr-o clasă a cincea de anul trecut (repetând anul din cauza matematicii) și ale căror texte au întrunit aprecieri din partea clasei și au fost selectate în culegere; văd în asta o nouă șansă de a-i ajuta să depășească impasul în care se află majoritatea copiilor care repeta un an. (Și chiar în momentul acesta în care scriu văd un fel de lume nouă pentru copiii care nu „înțeleg” anumite discipline și din cauza cărora sunt nevoiți să repete anul. Văd o lume care nu-i face să se simtă stingheri din cauza limitelor lor la matematică sau la alte discipline, într-o lume care știe să spună „ăsta este, ți-l dau ție – prof. de română, franceză, desen, muzică etc. – ca să îl salvezi tu și poate că mai târziu va recepta și matematica”. Văd o lume în care copilul să nu mai fie închis în sertare separate alături de disciplinele trecute în catalog. Și, de ce nu, văd un exemplu care se poate dezvolta într-un articol, cum bine ați anticipat. Visele pot deveni realitate. Chiar azi copiii au venit cu o nouă idee: „ne facem poze și pozăm toată clasa și punem în carte fotografia cu toată clasa, dar și o poză în care apar numai copiii care au scris textele” „Și – doamna! – propunem câteva exerciții și cartea noastră va putea fi folosită și pentru

exerciții!” „Nu, ca manual, un fel de manual, doamna”. I-am ascultat și spre seară, întorcându-mă acasă, am reluat filmul evenimentelor. Am văzut posibilă o colaborare cu doi colegi care se pare ca au o editură, unde am comandat caiete de exerciții. Parcă era precizat că pot primi comenzi ...da, cât de curând voi lua legătura cu ei. Și, ca să vă spun drept, chiar le-am mărturisit copiilor că am observat și am învățat de la ei cât de ușor se poate visa și că visele pot deveni realitate. Nu strică uneori un pic de sinceritate. Nu în ultimul rând, perspectiva că fiecare să aibă un exemplar din cartea aceasta a trezit interesul tuturor ca până la sfârșitul anului fiecare să-și poată regăsi numele în paginile „cărții” prin intermediul unei compuneri sau exprimându-se prin desen. *Liliana Negulescu*

- Utilizarea *Dex*-ului online este mai facilă, pentru că au acces direct de pe telefonul mobil.

- Accesarea unor articole de pe anumite bloguri, la care îi trimit, uneori, pentru chestiuni care țin de probleme de ortografie sau, pur și simplu, de abordare diferită a unui subiect de literatură (de exemplu, blogul: <http://cameliasapoiu.blogspot.ro> *Mihaela Nicolae*

La disciplinele opționale, de exemplu de tradiții și obiceiuri anglofone sau geografia MB/ SUA sau istoria MB/ SUA, elevii se simt mult mai motivați atunci când, la final de semestru realizează proiecte pe anumite teme. De cele mai multe ori aceste proiecte sunt realizate cu ajutorul informațiilor găsite și pe internet și, de asemenea, ei își completează proiectele cu afișe cu poze relevante pentru proiectul lor sau chiar prezentări PowerPoint. *Luiza Popescu*

Studiile de caz desfășurate sub formă de proiect la clasa a XI-a și prezentate sub formă PowerPoint sunt un exercițiu util atât de documentare online, cât și de convertire a informației în slide-uri, de colaborare și de exersare a competențelor sociale între membrii echipei, dar și a aptitudinilor de exprimare orală și de asumare a rolurilor pentru prezentare. *Dana Pușcașu*

Elevii din clasa a VIII-a, cărora le sunt și dirigintă, au realizat un grup al clasei pe yahoo, unde comunică între ei, atât în ceea ce privește unele dificultăți întâmpinate la teme, cât și diferite subiecte propuse de ei. Am încercat să îi determin să scrie corect, dar și să folosească unele neologisme în exprimare. Unii elevi, aparent mai timizi, s-au dovedit comunicativi, ceea ce înseamnă că, într-adevăr, internetul este un mijloc de socializare. *Alina Șaitoș*

Itemul 7. *Exemple de folosire, cu bune rezultate, a instrumentele digitale în scopul aprofundării competenței de comunicare*

Studiile de caz sunt un prilej de aprofundare a competenței de comunicare orală și scrisă. De obicei, rezerv o oră pentru documentarea cu ajutorul internetului, în care elevii sunt îndrumați să găsească materiale utile pregătirii temei. O altă activitate foarte importantă este selecția materialelor, confruntarea cu sursele credibile, avizate. Se știe că la studiile de caz este nevoie și de informații din alte discipline. Una dintre sarcini este căutarea informațiilor și materialelor din domenii conexe. De asemenea, selectez anumite surse de pe internet (interviuri cu personalități, filme documentare etc.) pentru temele la care îmi propun dezvoltarea competenței de comunicare. *Achim Diana*

La o lecție despre dragoste (la clasa a IX-a) am avut ca suport un fragment din textul *Romeo și Julieta* al lui W. Shakespeare, o secvență din filmul *Romeo și Julieta* (în regia lui Zeffirelli) și un fragment din piesa *Orice Romeo are Julieta lui* (Holograf). Am lucrat pe grupe, ținând seama de stilurile de învățare ale elevilor din clasă. Lecția s-a ținut în Centrul de documentare și informare, elevii având acces la instrumentele digitale necesare bunului mers al lecției.

Un alt exemplu îl pot extrage din cadrul acestei săptămâni când, în proiectul Atelier de lectură/de scriere creatoare (la activitatea *Magistru pentru 10 minute*), o elevă a prezentat cartea lui M. Cărtărescu, *Ochiul căprui al dragostei noastre*. La întrebarea privind pasajul care i-a plăcut în mod deosebit, eleva a citat în fața clasei următorul fragment: „De-acum să-mi cultiv grădina, să-mi trăiesc viața, să privesc stelele, să mă-ntind în iarbă, să respir mirosul fânului, căci asta e tot ce poate primi un om pe acest pământ.”

Internet	
AVANTAJE	DEZAVANTAJE
<ul style="list-style-type: none"> - găsim aproape orice - poți să dai unde ai zăci munități - poți să-ți faci rețeaua - poți să te joci - poți să vorbești pe mess cu prietenii/collegați - poți să alegi școlarul online fără să-l cunoști - poți să vorbești cu persoanele dragi, care sunt la mare distanță - poți să citești oricând după ritmul tău - poți să vezi poze, amintindu-ți de amintiri - de găsește informații online 	<ul style="list-style-type: none"> - niște noți „impozabile” cu persoane nepetrite - unora li s-a calculat pe internet pe unele site-uri, lucru vitros - unora devii dependent

Îl folosesc destul de des, mai ales la teme, dar în vacanță „il c-am frecvența mai mult”. În general stau pe mess.

Jurand Ana-Maria
cls 8A

M-a emoționat alegerea făcută de eleva din clasa a X-a Mate Info și gândul mi-a fugit către o întrebare generală: Câți dintre voi apreciați bucuriile mărunte ale vieții?

Unii au răspuns că încă mai aleargă pe câmp după fluturi, după flori frumoase colorate etc. Alții au răspuns că preferă să-și petreacă timpul pe facebook (pentru că, în opinia lor, dacă nu ai cont pe facebook, nu ești!!!). Mi-au venit în minte versurile trupei Taxi (*Copilul sintetic*) și am decis să merg ora următoare cu elevii în sala multimedia și să îi rog să caute piesa pentru a o asculta. Și-au expus diverse opinii cu privire la conținutul piesei și, pornind de la aceste discuții. Ca temă pentru acasă de redactat o compoziție cu tema: *Bucuriile mărunte ale vieții*.
Gabriela Ariton

Pornind de la exemplul unei colege, am realizat un blog la clasa a V-a unde elevii pot să posteze prezentările cărților pe care le citesc. Suntem la început, dar sper să îi determin să scrie, pentru că de citit, am reușit să îi conving să o facă. *Emilia Borza*

- Accesarea unei baze comune de itemi pentru evaluare.
- Colaborarea la realizarea de proiecte Comenius. *Niculina Chiper*

Pentru a înțelege valoarea simbolică a unor imagini din opere, am folosit filmul realizat după romanul *Baltagul*. Astfel s-au discutat conceptele: sugestie și simbol, dincolo de sensurile romanului. Consider că imaginea a ajutat foarte mult în această situație. De exemplu, s-a discutat imaginea baltagului fierbinte aruncat în zăpadă. Cu discuții despre simbolul zăpezii – strat care camuflează, anticiparea faptului că se va găsi cadavrul lui Nechifor după topirea zăpezii, baltagul – armă justițiară etc. După aceste discuții pe marginea filmului, elevii au încercat să găsească din proprie inițiativă cât mai multe simboluri în operele studiate. *Laura Dănăilă*

PowerPoint-ul a schimbat felul în care ținem prezentări. Vremea când prezentările se făceau cu folii transparente pe retroproiector a trecut. Acum e ceva demodat, tehnologia a avansat enorm. Reguli prezentării însă au rămas aceleași, iar tehnologia ne poate fi de ajutor doar cu condiția să respectăm câteva reguli de bază. Realizarea unei prezentări presupune parcurgerea unor etape. Mai întâi trebuie stabilit conținutul, apoi se construiește structura prezentării și la sfârșit se face susținerea acesteia. Câteva dintre etapele obligatorii ar fi: stabilirea conținutului, strângerea materialelor și informațiilor, utilizarea de elemente grafice și multimedia, finalizarea structurii prezentării, susținerea acesteia. Prin folosirea softului rezultat, elevul sau grupul de elevi învață ce înseamnă o prezentare, cât contează aspectul estetic al unui material, cum să concentreze în câteva pagini conținutul unei lucrări mai ample, să însoțească prezentarea de explicații corespunzătoare ș.a. Clasa a XI-a care a experimentat metoda evaluării prin portofoliu digital la limba și literatura română nu este din întâmplare o clasă cu profil real, matematică-informatică. Consider un atu cunoștințele suplimentare în domeniul T.I. al elevilor acestei clase.

Sistematizarea informației a fost, de asemenea, o etapă pe care elevii au înțeles-o în mod diferit, deși sarcina de lucru a fost precisă. Intervine, în mod clar, o doză mare de subiectivitate în momentul în care un elev este mai mult sau mai puțin informat și pregătit într-un domeniu. Un elev, spre exemplu, poate considera pertinentă o informație care, în fapt, este de utilitate medie, dar nu și suficientă în conturarea portretului unui scriitor, pe când alt elev poate trece cu vederea acea informație,

considerând-o inutilă. Echipele nefiind formate ținându-se cont de performanțele școlare, ci doar de dorința manifestă a elevilor, diferențele de pregătire, competențele dobândite în grade diferite, au avut o influență deosebită asupra produsului finit, proiectul adică, punând profesorul în imposibilitatea de a ști cu certitudine care membru al echipei a reprezentat doar un balast și nu s-a implicat activ în realizarea proiectului, dar care, la final, se simte la fel de îndreptățit să culeagă roadele muncii întregii echipe, respectiv notarea cu calificativul maxim în catalog.

Dex-ul este o aplicație care oferă explicații la cuvintele al căror sens nu este știut de utilizator. Utile sunt și softurile care traduc texte din alte limbi în limba română. În softurile cu povești elevii fac cunoștință cu personajele și conținutul povestirii, narate și prezentată într-o formă grafică deosebită. Pe parcursul derulării poveștii, elevii au de îndeplinit și sarcini surpriză. Jocurile ce însoțesc povestea, dezvoltă memoria, logica, spiritul de observație și îndemnarea elevilor în utilizarea calculatorului. Dezvoltarea sistemelor de Lecții AeL și a platformei de eLearning a făcut posibilă implementarea și utilizarea de tehnologii moderne în educație și cercetare. *Marian Dragomir*

Având în vedere criza de moralitate în care ne aflăm și absența unor modele reale, m-am gândit să readuc în atenția copiilor noștri un exemplu de cinste, demnitate, patriotism; (am impresia că după 1989, s-a ajuns în extrema cealaltă – nu mai știm ce înseamnă adevăratul patriotism).

La prezentarea baladei culte (clasa a VII-a), am optat pentru *Pașa-Hassan* de G. Coșbuc și am prezentat un material ppt prin care am intenționat să sensibilizez elevii cu privire la sentimentul patriotic, să îmbin informațiile istorice cu creația literară pe teme istorice. Am făcut apel la alte texte care se referă la aceeași personalitate istorică: D. Bolintineanu – *Cea de pe urmă noapte a lui Mihai cel Mare*, N. Bălcescu – *Românii supt Mihai-Voievod Viteazul*, evidențiind spiritul de sacrificiu al domnitorului, un simbol al ideii de libertate și unitate națională. Am selectat pasaje din creațiile menționate care reflectă acest mesaj.

Am încheiat activitatea cu un moment de reflecție asupra faptelor mărețe consemnate în „sfânta carte unde se află înscrisă gloria României” (N. Iorga):

„Moștenitori ai drepturilor pentru păstrarea căroro părinții noștri au luptat atâta în veacurile trecute, fie ca aducerea-aminte a acelor timpuri eroice să deștepte în noi sentimentul datoriei ce avem de a păstra și de a mări pentru viitorime această prețioasă moștenire.”

Imaginile au avut un impact pozitiv asupra elevilor, potențând efectul prin fragmentele literare asociate. Profesorii de limba română au această datorie de onoare de a cultiva dragostea de țară, de a trezi în internauții de mâine și sentimentul patriotic. Nu vrem să formăm doar niște roboți care vor ști să caute pe google orice, dar nu vor simți nimic atunci când vor vorbi despre Țara lor. *Sanda-Florina Hălmăjan*

Cel mai mult am folosit instrumentele digitale în timpul redactării revistei școlii. Varietatea textelor jurnalistice, alegerea formatelor și caracterelor, așezarea în pagină, selectarea imaginilor, printarea, toate acestea au determinat o muncă de Sisif prin care întregul colectiv redacțional și-a aprofundat competențele de comunicare, folosind cunoștințe și abilități de la mai multe discipline. Sperăm să și dovedim acest lucru cu noua revistă a cercului de lectură și să ne înscriem la concursul „Lecturiada 2013”. *Gabriela Heidel*

Am utilizat cu succes instrumentele digitale în cadrul unei lecții de fixare a cunoștințelor acumulate la capitolul Marin Sorescu, drama existențială *Iona*. Prin prezentarea *nevoilor* existențiale ale personajului până la cunoașterea propriei personalități, elevii au construit treptele Piramidei lui Maslow, cunoscându-și propriile *nevoi* și treapta pe care se situează fiecare dintre ei. *Olimpia Ioniță*

De exemplu, în prezent, am implicat câțiva elevi în elaborarea unui material privind corelația dintre literatură și folclorul românesc. Ei lucrează acum la crearea unei pagini web pentru concurs și sunt încântați să descopere câte relații se pot crea între folclor, mitologie și literatura română. *Mihaela Melinte*

În elaborarea studiilor de caz, la clasa a XI-a, le-am propus elevilor realizarea unui film de amator, pe marginea temei alese, pe care l-au prezentat colegilor (dincolo de temă una dintre grupe a valorificat și imagini din timpul filmărilor, cu ei în calitate de actori). *Simina Moldovan*

Traduceri; redactarea articolelor pentru revista și chiar a revistei colegiului; realizarea unui booktrailer; realizarea unui lipdub etc. *Cristina Neculăeș*

O experiență este legată de săptămâna 14-18 ianuarie, săptămâna în care am alocat câte 10-15 minute pentru studierea unor materiale inedite legate de viața și opera lui Mihai Eminescu. În fiecare clasă au existat contribuții materializate prin valorificarea surselor de pe internet, dar mi-a atras atenția în mod deosebit inițiativa unui copil de la clasa a VII-a, care a selectat câteva fragmente din corespondența poetului; copilul a sesizat ca atitudinea omului Eminescu este atitudinea pe care o sugerează prima parte a *Scrisorii III* sau poezia *Mai am un singur dor*. Tot la clasa a VII-a, un alt copil a adus „o poezie a lui Marin Sorescu, pentru ca a văzut un vers care seamănă cu un vers din *Călin – file din poveste* pe care tocmai am citit-o: „Unde valurile fac noduri albe ca o barba nepieptănată de Crai”. *Liliana Negulescu*

- căutarea unor articole în revista „Dilema veche” – formarea unei obișnuințe de lectură; formarea unor preferințe de lectură (autori preferați, pe care îi „urmăresc”, ulterior);
- descărcarea de filme, documentare etc. *Mihaela Nicolae*

În chestionarele pe care le-am dat, elevii mei au răspuns că folosesc Internetul în special pentru socializare, și astfel acesta le devine prieten, ca și atunci când îi ajută să își rezolve unele teme, portofolii, proiecte. Sunt încântați de facilitatea cu care pot găsi informațiile de care au nevoie.

Așa cum se vede și din răspunsurile anterioare, nu sunt un fan al Internetului, de aceea nu consider că pot spune că am contribuit la aprofundarea competenței de comunicare printr-o activitate special concepută. *Alina Șaitoș*

Concluzii

1. Numărul respondenților a fost mai mic decât în cazul altor anchete (26 față de 75, care au răspuns la o anchetă referitoare la analiza programei în vigoare și a propunerilor pentru o una nouă). S-ar putea deduce de aici o anumită rezervă/poziție critică a profesorilor de română față de tehnologiile inovative. Nu cred că este o explicație corectă, pentru că din sondajele făcute printre elevi reiese că profesorii de română și de limbi moderne sunt printre cei mai activi în a folosi computerul și internetul în clasă și în comunicarea cu elevii și părinții. Pe de altă parte, profesorul de maternă are responsabilitatea nu numai a formării competențelor de comunicare care stau la baza celorlalte discipline, ci și rafinarea lor: lectură critică, scriere corectă, însușirea unor tehnici de redactare, iar acestea sunt domeniile în

care tehnicile digitale își demonstrează limitele. Se ridică în mod justificat întrebările: în ce măsură o lectură rapidă, discontinuă poate fi în același timp reflexivă și interogativă? Ecranul, cu vizualizarea doar a unei părți din pagină pe verticală și cu posibilitatea anulării rapide a celor scrise, poate servi unui proces laborios de redactare?

2. O surpriză a fost grupul de vârstă. Cu excepția a două cazuri, toți ceilalți respondenți au o experiență de peste 10 ani în învățământ, iar majoritatea, între 10 și 20 de ani. Nu pot decât să avansez o explicație posibilă: profesorii tineri sunt în faza de ucenicie, prea preocupați

de însușirea meseriei și de primele examene în carieră la care nu solicită competențe digitale ca să riște căderea rețelei, lipsa de performanță a unor calculatoare din dotare sau adaptarea la specificul lecției. În afară de acesta, în primii ani, masteratele și definitivatul sunt considerate perfecționări, profesorii tineri neparticipând la formări care au ca scop aprofundarea competențelor digitale prin prisma profesiei. Cred că aceasta este și explicația pentru care grupul masiv de respondenți are o vechime între 10 și 20 de ani. Sunt profesori în plină maturitate, care stăpânesc meseria și au discernământ în folosirea tehnicilor digitale.

3. Nu există diferențe notabile între răspunsurile la ultimele două întrebări. Internetul și computerul s-au folosit aproximativ în același fel și pentru motivare și pentru aprofundarea competențelor de comunicare. Un blog sau o revistă școlară motivează și în același timp contribuie la aprofundarea competențelor de comunicare. Dacă există diferențe, acestea constă în faptul că pentru motivare sunt utilizate în lecție imagini, filme, fond muzical care produc plăcere, iar pentru aprofundare li se cere adesea elevilor să se documenteze singuri sau în grup. Este situația proiectelor sau al studiilor de caz.

Addenda: Evaluarea derulată în cadrul unui program POSDRU, Abordări inovative în didactica disciplinelor tehnologii, ne-a dat posibilitatea să intrăm în contact, în cadrul unei mese rotunde organizate ad hoc, cu un grup de formatori și profesori de tehnologie. Prezint intervențiile în funcție de problemele discutate: experiențe proprii, internetul și comunicarea și soluții.

Experiențe personale de folosire a digitalului în activitatea didactică

Mircea Apahidean, formator în program și profesor inginer la Colegiul Tehnic Energetic, Cluj: Am observat că tânăra generație are nevoie de integrarea în activitatea școlară a unor platforme de internet. Elevii preiau din mers lucrurile și astfel ele devin simple și eficiente. Le place astfel de comunicare, fiind antrenați pe site-uri de socializare gen facebook. Făceam în urmă cu mai mulți ani un curs intitulat IntelTeach unde se folosea o platformă wiki iar formatorul care își constituia această platformă dorea realizarea în pași mărunți o broșură. Elevii, ghidați să parcurgă anumite cerințe și împărțiți în grupe, au reușit să realizeze pe parcursul a patru ore broșura pe pagina de wiki. Acolo încărcam și bibliografia, tot acolo elevii o consultau, iar de acasă își trimiteau materialele pentru platformă pe o adresă de email. Ca formator în cadrul programului *Abordări inovative în didactica disciplinelor tehnologii*, am lucrat tot pe o platformă combinând învățarea utilizării ei cu parcurgerea etapelor de pregătire. Această modalitate de comunicare este poate mai eficientă pentru formabili datorită posibilității de a utiliza portalurile. Cu alte cuvinte, aceste mijloace de comunicare au devenit parte a comportamentului nostru. Nu mai putem să admitem civilizația fără tehnică.

Alina Maria Gal, profesor de industrie alimentară la Colegiul Tehnic Ioan Ciordaș, Beiuș: Aplic aceste tehnici de comunicare online chiar și la realizarea proiectului de diplomă. Trimit informații prin intermediul internetului și elevii caută alte informațiile pe site-uri de specialitate. Este un lucru foarte util din cauză că nu prea există cărți din domeniul industriei alimentare. Voi utiliza aceste tehnici în săptămâna *Școala altfel* când vom realiza activități mai deosebite, urmând să le prezint câteva procedee tehnologice de obținere a produselor alimentare, vizionate direct pe youtube. Nu putem vizita toate unitățile de industrie alimentară și există o mare diversitate de tehnologii, iar internetul mă ajută să rezolv problema.

Eugenia Csizar, Colegiul Tehnic, Târnăveni: Este, într-adevăr, un dezavantaj faptul că nu mai există interacțiune directă între elevi. Pe de altă parte, și eu realizez exerciții în cadrul orelor de birotică și secretariat la clasa a XI-a și folosesc foarte mult internetul. Le dau teme care nu se pot face în cele două ore de la clasă, elevii le rezolvă acasă și mi le trimit, eu le corectez, apoi le retrimite.

Internetul și comunicarea

Mihaela Popescu, profesor de fizică, CCD, Cluj: În contextul globalizării nu avem voie să ignorăm aceste mijloace de comunicare moderne, pentru că ne pregătim elevii pentru ziua de mâine. Dar trebuie să le folosim cu măsură, fiecare dintre noi ca profesori din punctul de vedere al disciplinei

predate cunoaște această măsură. Din perspectiva formării cadrelor didactice, avem trei programe de formare în care folosim platforme pe care profesorii își completează formarea inițială. Dar, doar 17% din totalul orelor se derulează cu comunicare la distanță. E bine, pentru că profesorii au nevoie să își folosească mai flexibil timpul. Dar, pe de altă parte, apare un punct slab prin eliminarea elementului afectiv. Întâlnirile față în față cu formatorul, cu profesorul sunt momente care nu pot fi egalate de nimic altceva.

Ileana Popa, *profesor inginer constructor la Colegiul Unirea, Ștei*: Dezvoltarea competențelor digitale și folosirea excesivă a instrumentelor TIC nu au dus la dezvoltarea copiilor, ci la înrăutățirea rezultatelor învățării. Profesorii de limba română greșesc atunci când le cer foarte multe rezumate ale cărților, iar copiii le iau repede de pe internet. Mă întreb de ce nu li se cere elevilor să exprime ceea ce au citit cu propriile cuvinte. Elevii ajung astfel în proporție de 80% să nu mai știe să construiască o frază, să nu mai știe să comunice din cauză că nu citesc. Îmi cer de multe ori în pauză să le dau voie să caute referate la limba română. Pe de altă parte, elevii au ajuns și în impasul de a nu mai ști să scrie din cauza digitalizării excesive. Pe messenger se vede cum scriu, așa că au început să scrie la fel și în caiete.

Tereza Denisa, *Liceul Tehnologic Constantin Brâncuși, Dej*: Predau atât ore de informatică, cât și ore de specialitate din domeniul construcțiilor. Într-adevăr, e foarte bine ca elevul să știe să utilizeze calculatorul, dar între a utiliza și a comunica trebuie să existe o limită. A se documenta e una și a copia sau a prezenta un referat e cu totul altceva.

Eugenia Csizar: Eu cred că, utilizând foarte mult internetul, elevii uită ce înseamnă limba și literatura română, uită să vorbească. Foarte mulți dintre noi le cerem portofolii, referate. Uneori sunt realizate nemaipomenit, dar dacă îi punem să le prezinte, nu se descurcă, pentru că nu au abilități de comunicare.

Liliana Dana Lung, *CCD, Cluj*: Spre deosebire de colegii mei nu vreau să blamez comunicarea prin intermediul mijloacelor virtuale. Eu o folosesc pentru a-i manipula pozitiv pe elevii mei. Intru cu elevii mei pe messenger după program, nu deschid microfonul, comunicăm prin cuvinte. Dacă eu scriu cuvinte în propoziții și fraze la fel îmi răspund și ei. Astfel consider eu util acest mijloc de comunicare în sensul exprimării corecte în limba română. Pagina wiki o folosesc, îi las să publice ceea ce vor, pe tema pe care o vor. Nu poate oricine să publice, ci numai cei cărora le permit în perioada respectivă. Tot ceea ce se scrie pe pagina wiki se concretizează în clasă, rezultatul fiind un poster sau un proiect pe care le prezintă. Argumentarea materialelor realizate pe pagina wiki devine un criteriu de evaluare. Evaluez nu doar calitatea produsului, a informațiilor, ci și calitatea argumentării. Trebuie să căutăm un registru comun de comunicare, să ne adaptăm dispozitivelor smart pe care elevii le dețin. Orice informație o află rapid prin wireless, dar eu îi las să le folosească doar în scopul lecției respective.

Ileana Iepure, *profesor de științe sociale, CCD, Cluj*: În cartea lui Giovanni Sartori, *Homo Videns*, autorul explică de ce se trece de la *homo sapiens* la *homo videns*. Vizualul te trimite mereu la alte imagini care creează o dependență extrem de dăunătoare gândirii. Se perpetuează în felul acesta un tip de fragmentarism în care vizualul domină.

Eugenia Csizar: La un curs, formatorul a inițiat o discuție cu tinerii pentru a vedea ce dorințe de viitor au. La întrebarea dacă pot trăi o săptămână fără laptop, jumătate au ridicat mâna. Însă la întrebarea dacă fără telefon ar putea trăi nu a ridicat nimeni mâna. Utilizarea telefoanelor cu acces la internet este vitală, nu pot să conceapă nicio activitate fără el.

Soluții

Tereza Denisa: Putem cere elevului să interpreteze ceea ce a scris și să explice în fața clasei cu propriile cuvinte ce a înțeles.

Mircea Apahidean: Anul trecut MEN a avut o inițiativă cuprinsă în foaia de parcurs în care se cerea tuturor profesorilor să facă lectură în fiecare oră. Cele mai multe lacune am văzut că le aveau elevii din clasele a IX-a în privința lecturii și a înțelegerii textului. Citirea textului pentru extragerea ideilor, cu alte cuvinte, parcurgerea textului pentru înțelegerea lui mi s-a părut extraordinar de utilă.

Ileana Iepure: Eu cred că s-ar putea ajunge la rezultate mai bune dacă și în cadrul colectivelor școlare profesorii ar afla mai mult unii de la ceilalți ce anume se face în procesul comunicării la nivelul altor discipline. Revista școlară ar fi un punct de interferență, mai ales că la TIC se pot învăța, mai ales din punct de vedere grafic, unele aspecte despre cum se realizează. De ce nu ar putea colabora profesorul de română cu cel de TIC pentru a realiza îmbinarea informației cu așezarea în pagină, aspectul grafic, de exemplu? Pe de altă parte, elevii trebuie învățați că nu orice circulă pe internet este valoros. Trebuie învățați să aibă informații despre autorii textelor pe care le citesc, să știe ce articole să aleagă, cine sunt specialiștii într-un domeniu, să știe să citeze. De asemenea, să știe să prelucreze materialele după ce citesc din mai multe surse, să completeze sursele cu propriile idei. Dar pentru asta trebuie să aibă idei și vocabular.

Ancheta a fost realizată de Monica Onojescu.
monojescu@yahoo.com

DIALOGURI

DE VORBĂ CU...

JEAN-PIERRE LEPRI, *președintele Cercului de Reflecție pentru o „Educație” Autentică, CREA-Apprendre la vie; membru fondator al CIRET, formator, inspector, director, expert-consultant pentru UNESCO pentru diverse guverne, în Africa, America, Asia, Oceania și Europa de Nord.*

Interviul a fost acordat cu prilejul vizitei sale la Arad, în contextul „Săptămânii altfel”.

Cu ce ocazie vă aflați în România?

Am fost invitat la Arad de către *Centrul de Aplicații Transdisciplinare în Educație*, de la Colegiul Național Moise Nicoară. De mai bine de un an port o corespondență consistentă cu doamna profesoară Mirela Mureșan, pe care am cunoscut-o prin intermediul academicianului Basarab Nicolescu, care, la rândul său, a fost oaspetele acestui cunoscut colegiu. În decembrie, anul trecut, am publicat o carte intitulată *La fin de l'éducation?*, pe care am trimis-o doamnei Mirela Mureșan.. Ea a considerat-o de interes și, prin urmare, a scris o recenzie, pe care a publicat-o în România. Am acceptat cu plăcere să vin la Arad în această săptămână, care, am înțeles, că e diferită, pentru a ține câteva cursuri/ateliere cu elevii și profesorii arădeni și pentru a-mi promova cartea și, mai ales, ideile în care cred; bineînțeles, cele privitoare la „educație” (la *educare*, n.trad.)

CREA (Cercul de reflecție pentru o „educație”

autentică) urmărește pur și

simplicu crearea unui cadru

adekvat, oportunitatea de a

reflecta asupra actului de a

educa.

Numele dumneavoastră este întotdeauna legat de CREA - Apprendre la vie, cercul de reflecție asupra educației pe care l-ați înființat și pe care îl și coordonați. Puteți să ne spuneți care ar fi obiectivele sale majore, finalitățile acestui Cerc ? Care ar fi principalele sale tipuri de activități și publicul-țintă. De ce ați considerat necesar să înființați o asemenea organizație?

CREA (Cercul de reflecție pentru o „educație” autentică) urmărește pur și simplu crearea unui cadru adecvat, oportunitatea *de a reflecta asupra actului de a educa*. Nu vizează nimic anume, nicio anume metodă, nicio anume teorie... Pur și simplu este un laborator care încearcă să „elaboreze” idei despre educație și formare. Este un cerc virtual, care numără, în prezent, peste cinci mii de persoane; persoane interesate de educație/educare. Intră și poate participa oricine e interesat; nu se cere niciun formular de înscriere, niciun fel de angajare sau angajament. Întâlnirile sunt organizate și se desfășoară periodic. Este suficient să te înscrii via mail, pentru a putea avea acces la materialele elaborate. Cercul cuprinde deopotrivă profesori, învățători, părinți, din toate țările lumii, adică pe toți cei care sunt interesați și preocupați de nevoile de educare ale omului. CREA își propagă și difuzează ideile gratuit către toți cu care a luat contact, în trei modalități distincte: în scris (prin mesaje electronice), prin difuzarea de videoclipuri ale atelierelor organizate sau prin întâlniri directe cu cei interesați (in vivo). Toate aceste trei modalități de difuzare a ideilor pot fi accesate la adresa site-ului organizației, care este: education-authentique.org. Specificul acestui cerc